

Nr 79.

Ankom till riksdagens kansli den 16 december 1939 kl. 6 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om industrisockerskatt, m. m. jämte i ämnet väckta motioner.

(2:a avd.)

I en den 17 november 1939 dagtecknad proposition, nr 89, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att *dels* antaga vid propositionen fogade förslag till

1) förordning om industrisockerskatt; samt
2) förordning om accis å druv- och stärkelsesocker samt stärkelsesirap; *dels* bemyndiga Kungl. Maj:t att för tid, varunder accis å druv- och stärkelsesocker samt stärkelsesirap utgår, förordna om höjning av eljest utgående tull eller tilläggstull å nämnda varor med belopp, motsvarande accisen;

dels ock medgiva, att den i avlöningsstaten för kontrollstyrelsen under anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal upptagna delposten till grundavlöningar m. m. må överskridas med — utöver vad som föreslagits i Kungl. Maj:ts propositioner den 14 oktober 1939, nr 68, och den 10 november 1939, nr 81 — ytterligare 39,000 kronor.

De vid propositionen fogade författningsförslagen äro av följande lydelse:

Förslag

till

förordning om industrisockerskatt.

Härigenom förordnas som följer:

1 §.

För socker och sirap, som inom riket användes för yrkesmässig tillverkning av varor till avsalu, skall enligt vad nedan närmare stadgas erläggas skatt (*industrisockerskatt*).

Från skatteplikt undantages socker och sirap, som användes för tillverkning av läskedrycker, mesost och messmör, kondenserad mjölk eller mos och sylt av svensk frukt eller svenska bär.

2 §.

Den, som ämnar för tillverkning av varor använda socker eller sirap under sådana förhållanden, att enligt vad ovan stadgats industrisockerskatt skall utgå, har att därom göra skriftlig anmälan till kontrollstyrelsen. Anmälningsskyldigheten skall, där tillverkningen bedrivs vid tiden för denna förordnings ikraftträdande, fullgöras utan dröjsmål och i annat fall innan tillverkningen tager sin början.

3 §.

Industrisockerskatt utgår för socker med 50 öre och för sirap med 40 öre för varje kilogram av varans nettovikt.

4 §.

Tillverkare skall för varje månad upprätta och senast å femtonde söcken-dagen efter månadens utgång till kontrollstyrelsen avlämna en på tro och heder avgiven deklARATION angående den myckenhet skattepliktig vara, som under månaden använts i hans rörelse.

Har tillverkaren under månaden till utrikes ort eller svensk frihamn under tullkontroll utfört gods, för vars tillverkning använts skattepliktig vara, äger han att i deklARATIONEN göra avdrag för den myckenhet sådan vara, som visas hava använts för exportgodsets framställning. För åtnjutande av dylik rätt skall vid deklARATIONEN fogas bevis från vederbörande tullmyndighet angående exportgodsets vikt och beskaffenhet samt dagen för utförelsen.

5 §.

Tillverkares skyldighet att avlämna deklARATION upphör, sedan skriftlig anmälan om rörelsens upphörande och dagen därför ingivits till kontrollstyrelsen. Dock skall deklARATION avlämnas för den månad, under vilken rörelsen upphört.

6 §.

Tillverkare skall samtidigt med deklARATIONENS avlämnande erlægga den skatt, som belöper å den i deklARATIONEN upptagna varukvantiteten, i förekommande fall efter i 4 § andra stycket medgivet avdrag.

Skatten erlægges genom insättning å statsverkets checkräkning i riksbanken för kontrollstyrelsens räkning eller å kontrollstyrelsens postgiro-konto.

7 §.

Där så finnes påkallat, må kontrollstyrelsen ålägga viss tillverkare att ställa säkerhet för industrisockerskatt till belopp, som kontrollstyrelsen prövar erforderligt. Ställes ej vid anfordran sådan säkerhet, må kontrollstyrelsen meddela tillverkaren förbud tills vidare, till dess säkerhet ställts, att i tillverkningen använda socker och sirap.

Försummar tillverkare att inbetala industrisockerskatt, må skatten på framställning av kontrollstyrelsen utmätas.

8 §.

Överinseendet å kontrollen, att industrisockerskatt behörigen utgöres, handhaves av kontrollstyrelsen.

Tillverkare är pliktig att för tillsyn bereda kontrolltjänsteman, närhelst han det påfordrar, tillträde till samtliga för tillverkarens rörelse använda lokaler, att meddela kontrollstyrelsen eller kontrolltjänsteman alla begärda upplysningar angående inköp och förbrukning i rörelsen av socker och sirap samt att ställa sig till efter rättelse de särskilda föreskrifter, som kontrollstyrelsen för erhållande av en betryggande kontroll över skattens behöriga utgörande meddelar, ävensom de anvisningar, som kontrolltjänsteman i enlighet med kontrollstyrelsens föreskrifter kan komma att lämna.

Tillverkare, som enligt lag är skyldig föra handelsböcker, åligger därjämte att vid anfordran hålla dessa med tillhörande handlingar tillgängliga för kontrolltjänsteman.

9 §.

Den, som idkar försäljning av socker eller sirap, är pliktig att på anfordran av kontrollstyrelsen eller kontrolltjänsteman lämna uppgift om tillverkarens inköp av sådan vara.

Polismyndighet åligger att på anfordran av kontrollstyrelsen eller kontrolltjänsteman tillhandagå med upplysning om personer och företag, vilka kunna antagas bedriva tillverkning, som i denna förordning avses.

10 §.

Granskning av deklARATIONER, som enligt denna förordning avgivits, må ej verkställas av annan än kontrollstyrelsen eller kontrolltjänsteman. DeklARATIONERNA skola tillhandahållas dem, som i och för sin befattning böra därav erhålla del. I övrigt må deklARATIONER icke vara för någon tillgänglig utan att den, som avgivit deklARATIONEN, medgivit dess offentliggörande; dock må deklARATIONER, på sätt Kungl. Maj:t förordnar, för statistisk bearbetning utlämnas till ämbetsmyndighet eller tjänsteman, åt vilken Kungl. Maj:t uppdrager utförandet av sådan bearbetning.

11 §.

Den, som utan anmälan, varom i 2 § sägs, eller i strid mot förbud, som avses i 7 § första stycket, använder socker eller sirap för tillverkning under sådana förhållanden, att industrisockerskatt skall utgå, straffes med dagsböter och skall, där skatt för den vara, som av honom använts, icke erlagts, tillika förpliktas utgiva skatten.

12 §.

Den, som underlåter att inom föreskriven tid avlämna deklARATION, böte från och med fem till och med trehundra kronor; och må kontrollstyrelsen förelägga den uppgiftspliktige lämpligt vite.

13 §.

Har någon i deklARATION mot bättre vetande lämnat oriktig uppgift, så att han därigenom undgått att betala skatt eller fått erlägga för låg skatt, böte högst fem gånger det belopp, som genom det oriktiga förfarandet undandragits. Vid synnerligen försvårade omständigheter må till fängelse i högst sex månader dömas.

Har den oriktiga uppgiften icke lämnats mot bättre vetande men har den, som lämnat uppgiften, vid dess avgivande gjort sig skyldig till grov vårdslöshet, vare straffet böter, högst två gånger det belopp, som genom den oriktiga uppgiften undandragits.

Den, som dömes till straff enligt denna paragraf, skall jämväl förpliktas utgiva den skatt, som genom det oriktiga förfarandet undandragits.

14 §.

Underlåter någon att ställa sig till efterrättelse vad honom enligt 8 § åligger eller vägrar någon att lämna uppgift, som i 9 § första stycket avses, vare straffet böter från och med fem till och med trehundra kronor; och må kontrollstyrelsen förelägga vederbörande lämpligt vite.

15 §.

Tjänsteman, vilken på grund av sin befattning med ärende, som i denna förordning avses, erhållit del av deklARATION eller tillverkares bokföring, må ej i vidare mån än hans tjänsteutövning fordrar yppa vare sig innehållet i sådan deklARATION eller annat tillverkares affärsförhållande, varom han därvid erhållit kännedom. Den häremot bryter vare underkastad ansvar såsom för tjänstefel. Gör annan än tjänsteman sig skyldig till förseelse, som nu sagts, straffes med dagsböter.

Den, som på grund av sådant förordnande om statistisk bearbetning av deklARATIONER, som i 10 § sägs, erhållit del av deklARATION, må ej utom tjänsten yppa något av deklARATIONENS innehåll. Vid överträdelse härav vare den skyldige förfallen till ansvar, som i första stycket stadgas.

16 §.

Förseelse, som avses i 14 §, må av allmän åklagare åtalas allenast efter angivelse av kontrollstyrelsen.

Böter och viten, som utdömas enligt denna förordning, tillfalla kronan.

17 §.

Kungl. Maj:t äger meddela de ytterligare föreskrifter, som kunna befinnas erforderliga för tillämpningen av denna förordning.

Denna förordning träder i kraft å dag, som av Kungl. Maj:t bestämmes.

F ö r s l a g

till

förordning om accis å druv- och stärkelsesocker samt stärkelsesirap.

Härigenom förordnas som följer:

1 §.

För druv- och stärkelsesocker samt stärkelsesirap, som inom riket tillverkas för försäljning, skall erläggas accis med 25 öre för varje kilogram av varans nettovikt.

2 §.

Den, som ämnar inom riket för försäljning tillverka accispliktig vara, skall därom göra skriftlig anmälan till kontrollstyrelsen. Anmälningsskyldigheten skall, där tillverkningen bedrivs vid tiden för denna förordnings ikraftträdande, fullgöras utan dröjsmål och i annat fall innan tillverkningen tager sin början.

3 §.

Tillverkare skall för varje kvartal upprätta och inom en månad efter kvartalets utgång till kontrollstyrelsen avlämna en på tro och heder avgiven deklaration angående den myckenhet accispliktig vara, som under kvartalet av honom eller för hans räkning till köpare levererats.

Där så finnes påkallat, må kontrollstyrelsen ålägga viss tillverkare att avlämna deklaration för kortare tid än kvartal samt tidigare än en månad efter utgången av den föreskrivna deklarationsperioden.

I deklarationen må avdrag göras för den myckenhet accispliktig vara, som under deklarationsperioden

- a) från återförsäljare återställts såsom till försäljning oduglig vara;
- b) under tullkontroll utförts till utrikes ort eller svensk frihamn, dock allenast såframt vid deklarationen fogas tullmyndighets bevis angående den utförda varans myckenhet och dagen för utförelsen.

4 §.

Tillverkares skyldighet att avlämna deklaration upphör, sedan skriftlig anmälan om rörelsens upphörande och dagen därför ingivits till kontrollstyrelsen. Dock skall deklaration avlämnas för den deklarationsperiod, under vilken rörelsen upphört.

5 §.

Tillverkare skall samtidigt med deklarationens avlämnande erlägga den accis, som belöper å den i deklarationen upptagna varukvantiteten, i förekommande fall efter i 3 § tredje stycket medgivna avdrag.

Accisen erlägges genom insättning å statsverkets checkräkning i riksbanken för kontrollstyrelsens räkning eller å kontrollstyrelsens postgirokonto.

6 §.

Där så finnes påkallat, må kontrollstyrelsen ålägga viss tillverkare att ställa säkerhet för accis till belopp, som kontrollstyrelsen prövar erforderligt. Ställes ej vid anfordran sådan säkerhet, må kontrollstyrelsen meddela tillverkaren förbud tills vidare, till dess säkerhet ställts, att tillverka accispliktig vara.

Försummar tillverkare att inbetala accis, må accisen på framställning av kontrollstyrelsen utmätas.

7 §.

Överinseendet å kontrollen, att accis behörigen utgöres, handhaves av kontrollstyrelsen.

Tillverkare skall tillhandahålla sina handelsböcker med tillhörande handlingar för kontrolltjänsteman samt ställa sig till efterrättelse de särskilda föreskrifter, som kontrollstyrelsen för erhållande av en betryggande kontroll över accisens behöriga utgörande meddelar, ävensom de anvisningar, som kontrolltjänsteman i enlighet med kontrollstyrelsens föreskrifter kan komma att lämna.

8 §.

Granskning av deklARATIONER, som enligt denna förordning avgivits, må ej verkställas av annan än kontrollstyrelsen eller kontrolltjänsteman. DeklARATIONERNA skola tillhandahållas dem, som i och för sin befattning böra därav erhålla del. I övrigt må deklARATION icke vara för någon tillgänglig utan att den, som avgivit deklARATIONEN, medgivit dess offentliggörande; dock må deklARATIONER, på sätt Kungl. Maj:t förordnar, för statistisk bearbetning utlämnas till ämbetsmyndighet eller tjänsteman, åt vilken Kungl. Maj:t uppträder utförandet av sådan bearbetning.

9 §.

Den, som utan anmälan, varom i 2 § sägs, eller i strid mot förbud, som avses i 6 § första stycket, tillverkar vara, för vilken accis skall utgå, straffes med dagsböter och skall, där accis för den vara, som av honom tillverkats, icke erläggs, tillika förpliktas utgiva accisen.

10 §.

Den, som underlåter att inom föreskriven tid avlämna deklARATION, böte från och med fem till och med trehundra kronor; och må kontrollstyrelsen förelägga den uppgiftspliktige lämpligt vite.

11 §.

Har någon i deklARATION mot bättre vetande lämnat oriktig uppgift, så att han därigenom undgått att betala accis eller fått erlägga för låg accis, böte

högst fem gånger det belopp, som genom det oriktiga förfarandet undandragits. Vid synnerligen försvärande omständigheter må till fängelse i högst sex månader dömas.

Har den oriktiga uppgiften icke lämnats mot bättre vetande men har den, som lämnat uppgiften, vid dess avgivande gjort sig skyldig till grov vårdslöshet, vare straffet böter, högst två gånger det belopp, som genom den oriktiga uppgiften undandragits.

Den, som dömes till straff enligt denna paragraf, skall jämväl förpliktas utgiva den accis, som genom det oriktiga förfarandet undandragits.

12 §.

Underlåter någon att ställa sig till efterrättelse vad honom enligt 7 § åligger, vare straffet böter från och med fem till och med trehundra kronor; och må kontrollstyrelsen förelägga vederbörande lämpligt vite.

13 §.

Tjänsteman, vilken på grund av sin befattning med ärende, som i denna förordning avses, erhållit del av deklaration eller tillverkares bokföring, må ej i vidare mån än hans tjänsteutövning fordrar yppa vare sig innehållet i sådan deklaration eller annat tillverkares affärsförhållande, varom han därvid erhållit kännedom. Den häremot bryter vare underkastad ansvar såsom för tjänstefel. Gör annan än tjänsteman sig skyldig till förseelse, som nu sagts, straffes med dagsböter.

Den, som på grund av sådant förordnande om statistisk bearbetning av deklarationer, som i 8 § sägs, erhållit del av deklaration, må ej utom tjänsten yppa något av deklarationens innehåll. Vid överträdelse härav vare den skyldige förfallen till ansvar, som i första stycket stadgas.

14 §.

Förseelse, som avses i 12 §, må av allmän åklagare åtalas allenast efter angivelse av kontrollstyrelsen.

Böter och viten, som utdömas enligt denna förordning, tillfalla kronan.

15 §.

Kungl. Maj:t äger meddela de ytterligare föreskrifter, som kunna befinnas erforderliga för tillämpningen av denna förordning.

Denna förordning träder i kraft å dag, som av Kungl. Maj:t bestämmes.

Till utskottets behandling hava överlämnats följande, i anledning av propositionen väckta motioner, nämligen:

1) motionen nr 63 i andra kammaren av herrar *Hansson* i Hönö och *Staxäng*, vari hemställts, »att riksdagen måtte besluta sådan ändring av Kungl. Maj:ts förslag till förordning om industrisockerskatt, att socker, som användes för konservering och saltning av fisk, måtte bliva befriat ifrån erläggandet av den föreslagna industrisockerskatten»; samt

2) motionen nr 64 i andra kammaren av herr *Henriksson m. fl.*, däri hemställts, »att riksdagen måtte besluta att avvisa Kungl. Maj:ts förslag om industrisockerskatt och i stället besluta att skatt skall utgå på allt inom riket försålt socker med 5 öre för kilogram och sirap med 4 öre för kilogram».

Beträffande de skäl, som i motionerna anförts till stöd för de däri framställda yrkandena, får utskottet hänvisa till motionerna.

Till utskottet hava i anledning av förevarande proposition inkommit skrivelser från ett flertal näringsorganisationer och företag, vilka använda socker såsom råvara vid tillverkning av olika förnödenheter.

I det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet har departementschefen inledningsvis anført, att vid övervägande av olika utvägar att i nuvarande läge tillföra statskassan ökade inkomster fråga även uppstått att genomföra en särskild beskattning av s. k. industrisocker eller sådant socker, som användes vid tillverkning av varor för avsalu. En utredning i ämnet har inom finansdepartementet verkställts av kommerserådet H. Carlborg. Beträffande resultatet av nämnda utredning tillåter sig utskottet hänvisa till den härutinnan i propositionen lämnade redogörelsen (sid. 9—24).

Departementschefen har beträffande de i propositionen framlagda förslagen anført följande:

»I nu rådande statsfinansiella läge har jag funnit det erforderligt att, vid sidan av ny eller skärpt beskattning på andra områden, taga i anspråk även den möjlighet till ökade statsinkomster, som kan beredas genom införande av en sockerskatt. Med hänsyn till sockrets betydelse såsom ett nödvändigt näringsmedel har jag därvid ansett beskattningen böra begränsas till att i princip omfatta allenast den industriella eller därmed likartade sockerförbrukningen, vilken åtminstone i viss utsträckning kan betecknas såsom mera umbärlig och i vissa fall såsom direkt lyxbetonad.

Av den verkställda utredningen framgår, att socker finner användning inom industrien för tillverkning av ett stort antal förnödenheter av inbördes mycket olikartat slag. I många fall ingår socker i den färdiga produkten till så ringa del, att en måttlig beskattning av sockret kan sägas vara utan betydelse. I andra fall åter inverkar sockerpriset högst väsentligt på framställningskostnaden. I den mån det härvid är fråga om produkter, som drabbas av andra speciella skatter eller som äro av verklig betydelse för folkförsörj-

ningen, tala onekligen starka skäl för medgivande av lättnader i fråga om sockerbeskattningen. Vid en beskattning sådan som den nu ifrågasatta framträda emellertid svårigheterna att åvägabringa en tillfredsställande kontroll med särskild styrka, och dessa svårigheter ökas uppenbarligen i samma mån som vissa användningsområden undantagas från beskattningen. Ur denna synpunkt är det därför angeläget att i princip låta beskattningen omfatta allt socker, som inom riket användes för yrkesmässig tillverkning till avsalu av andra varor, och att stadga undantag från denna huvudregel allenast för de fall, då synnerliga skäl därtill föreligga.

Vid en prövning från dessa utgångspunkter av frågan om skattepliktens omfattning har jag till en början ansett skattefrihet böra medgivas för socker, som användes för tillverkning av läskedrycker. Enligt de siffror, som framlagts i utredningen, skulle en sockerskatt av 50 öre för kilogram motsvara minst 12 procent av tillverkningsvärdet för söta läskedrycker. En skatt av denna storlek kan väl icke i och för sig anses oskäligt betungande eller väntas medföra fara för en mera betydande konsumtionsminskning, men förhållandet torde bliva ett annat, om hänsyn tages jämväl till den tidigare föreslagna skatten å läskedrycker. Enligt uppgifter, som under hand lämnats av representanter för läskedrycksindustrien, skulle båda skatterna tillsammans för de söta läskedryckernas vidkommande motsvara omkring 38 procent av produktionsvolymens värde. En belastning av denna storleksordning, vilken kan beräknas utgöra omkring 15 öre för liter, skulle i detta fall sannolikt bliva svår för industrien att bära. Härtill kommer som ett ytterligare skäl, att det med hänsyn till läskedryckstillverkningens speciella beskaffenhet ur kontrollsynpunkt knappast torde möta några större svårigheter att helt undantaga densamma från beskattningen.

Även beträffande socker, som användes för tillverkning av mos eller sylt av svensk frukt eller svenska bär, synes en undantagsbestämmelse motiverad. Här gäller det produkter, vilkas priser starkt påverkas av sockerkostnaden och vilka äro av stor betydelse för den inhemska fruktodlingen. En svårighet ligger däri, att moser och sylter ofta framställas jämsides med andra varor i en och samma anläggning och under förhållanden, som göra det svårt för tillverkaren att beräkna erforderliga sockerkvantiteter för den ena eller den andra grenen av fabrikationen. Därtill kommer, att det ofta nog torde vara vanskligt att skilja moser och sylter från andra liknande varuslag, framför allt marmelad och måhända även på visst sätt inkokta bär och frukter. Dessa omständigheter böra dock icke få hindra en lättnad, som eljest framstår såsom önskvärd och välbehövlig. Det lär kunna antagas, att en godtagbar lösning av svårigheterna skall stå att vinna vid den praktiska tillämpningen av bestämmelserna.

Statens livsmedelskommission, som erhållit tillfälle att under hand yttra sig i ärendet, har ifrågasatt, att från beskattningen måtte undantagas jämväl socker, som användes för tillverkning av mesost och messmör eller kondenserad mjölk, ävensom socker avsett till biutfodring. Vad angår mesost och messmör, är väl den genomsnittliga sockerhalten i dessa produkter icke

så betydande, att en måttlig sockerskatt skulle medföra någon mera avsevärd fördyring, men då efterfrågan på dessa livsmedel uppgivits vara relativt priskänslig och en skattebefrielse ur statsfinansiell synpunkt är av ringa betydelse, har jag icke något att erinra mot att socker för mesost- och mesmörstillverkning undantages från skatteplikt. Även för den sockrade kondenserade mjölken, vilken beräknats innehålla cirka 42 procent socker, synes skattebefrielse böra medgivas. Då beskattningen, såsom förut nämnts, enligt huvudregeln skall omfatta endast det socker, som inom riket användes för yrkesmässig tillverkning av varor till avsalu, torde socker avsett till utfodring av bin utan särskilt stadgande komma att falla utanför det skattepliktiga området.

I likhet med vad som gäller på ett flertal andra områden synes den nu ifrågasatta beskattningen — vilken, såsom strax skall nämnas, bör omfatta jämväl sirap för industriell användning — lämpligen kunna grundas på ett deklarationsförfarande och anordnas efter i huvudsak följande linjer. Den, som ämnar för tillverkning av varor använda socker eller sirap under sådana förhållanden, att industrisockerskatt bör utgå, skall ha att därom göra skriftlig anmälan till kontrollstyrelsen. Så länge rörelsen pågår skall tillverkaren sedan vara skyldig att för varje månad upprätta och senast å femtonde söckendagen efter månadens utgång till kontrollstyrelsen avlämna en på tro och heder avgiven deklARATION angående den myckenhet skattepliktig vara, som under månaden använts i rörelsen. I deklARATIONEN bör avdrag få göras för skattepliktig vara, som använts för framställning av exportgods. För återstoden av den i deklARATIONEN upptagna myckenheten skall tillverkaren ha att samtidigt med deklARATIONENS avlämnande erlägga skatt genom insättning å statsverkets checkräkning i riksbanken för kontrollstyrelsens räkning eller genom inbetalning av beloppet å kontrollstyrelsens postgiro-konto. Kontrollstyrelsen bör äga befogenhet att, där så finnes påkallat, ålägga viss tillverkare att ställa säkerhet för skatt till belopp, som styrelsen finner erforderligt. Efterkommes icke anmodan att ställa säkerhet, bör kontrollstyrelsen kunna meddela tillverkaren förbud tills vidare, till dess säkerhet ställts, att använda vara, för vilken skatt skall utgå. Om tillverkare försummar att avgiva deklARATION eller att eljest inbetala skatt, bör skatten på framställning av kontrollstyrelsen få utmätas med det belopp, var-till kontrollstyrelsen efter verkställd undersökning fastställer densamma.

Med hänsyn särskilt till det stora antalet förbrukare av skattepliktig vara kan kontrollsystemet uppenbarligen icke göras fullt effektivt, utan man nödgas räkna med att vissa brister komma att vidlåda detsamma. Den tillsyn öfver beskattningen, som med skäliga kostnader låter sig genomföra, bör i första hand taga sikte på att deklARATIONER verkligen avgivas av alla upp-giftspliktiga. För detta ändamål bör den, som idkar försäljning av socker eller sirap, vara pliktig att på anfordran av kontrollstyrelsen eller kontroll-tjänsteman lämna uppgift om tillverkares inköp av sådan vara, varjämte det bör åligga polismyndighet att på anfordran tillhandagå med upplysning om personer och företag, vilka kunna antagas bedriva sådan tillverkning,

som avses med beskattningen. Vidare böra tillverkarna vara skyldiga att ställa sig till efterrättelse de särskilda föreskrifter, som kontrollstyrelsen för erhållande av en betryggande kontroll över beskattningen meddelar, ävensom de anvisningar, som kontrolltjänsteman i enlighet med dylika föreskrifter kan komma att lämna. I denna ordning torde exempelvis kunna föreskrivas skyldighet för tillverkare att föra särskilda anteckningar rörande förbrukningen av socker och sirap. Stickprovsundersökningar böra i den omfattning, som är möjlig, verkställas hos de skattepliktiga företagen i syfte att utröna riktigheten av avlämnade deklARATIONER. Kontrollbesök böra även äga rum hos sockerförsäljare — sockerfabriksaktiebolaget, grossister och detaljhandlare — för att på denna väg söka utröna, huruvida försäljning av socker sker utan att skatt erlägges där så bör ske. I övrigt bör det ankomma på kontrollmyndigheten att söka utnyttja de möjligheter till kontroll, som inom ramen för en icke alltför vidlyftig tillsynsorganisation stå till buds.

Med beaktande av vad vid utredningen framkommit finner jag mig böra föreslå, att skatten för industrisocker bestämmes till 50 öre för kilogram. Då sirap inom vissa industrier kan ersätta socker, bör, såsom redan antytts, även sirap för industriell användning beläggas med skatt. Enligt utredningen betingar sirap av bästa kvalitet samma pris som det inom industrien mest använda strösockret; sirapens sockerhalt är dock endast 80 procent. Med hänsyn härtill bör skatten å industrisirap utgöra 40 öre för kilogram. Med socker och sirap avses här varor, som falla under nummer 283—288 i gällande statistiska varuförteckning.

Den av dessa skattesatser följande prishöjningen för industrisocker och industrisirap gör det nödvändigt att beskatta jämväl glykos, d. v. s. druv- och stärkelsesocker samt stärkelsesirap, vilka varor i viss utsträckning kunna användas som ersättningsmedel för socker och sirap. I fråga om inom riket tillverkad vara bör skatten utgå i form av accis, vilken, i enlighet med vad i förutnämnda promemoria ifrågasatts, bör fastställas till 25 öre för kilogram. I övrigt torde beträffande denna accis böra gälla i huvudsak samma bestämmelser om uppbörd och kontroll m. m. som föreslagits i fråga om industrisockerskatten.

Vid införsel till riket av druv- och stärkelsesocker samt stärkelsesirap utgår enligt tulltaxan tull med 23 kronor 50 öre för 100 kilogram (ur tulltaxen 122; statistiskt nr 290). Härtill kommer enligt förordning den 2 mars 1934 (nr 34) en tilläggstull av 9 kronor 50 öre för 100 kilogram. Tilläggstullen gäller enligt förordning den 18 juni 1937 (nr 497) för tiden till och med den 30 september 1940 och har fastställts till sitt nuvarande belopp genom kungörelse den 31 mars 1939 (nr 89). Så länge accis å dessa varor utgår, bör tullbeskattningen av desamma i motsvarande mån ökas. Bemyndigande för Kungl. Maj:t att förordna härom bör utverkas av riksdagen.

För handhavande av tillsynen över industrisockerskatten bör, i likhet med vad som i propositionen nr 81 till urtima riksdagen förordats i fråga om

övervakandet av läskedrycksbeskattningen, inom kontrollstyrelsens andra byrå inrättas en särskild avdelning. Personalen å denna bör utgöras av extra tjänstemän. Föreståndaren för avdelningen bör placeras i en lönegrad 24, omfattande löneklasserna 21—23. För att biträda avdelningsföreståndaren med handläggningen av mera kvalificerade göromål samt för verkställande av undersökningar hos företagen erfordras tvenne byråinspektörer i lönegraden Ex 22. Vidare böra anställas tre assistenter i lönegraden Ex 20, vilka böra anlitas för lokala inspektioner vid sidan av övriga göromål. För det omfattande expeditions- och granskningsarbete, som väntas bli förbundet med behandlingen av det avsevärda antalet deklARATIONER, som månatligen inkomma med åtföljande skattelikvid, ävensom för biträde med övriga kontrollgöromål erfordras viss biträdespersonal, som överslagsvis torde böra bestå av en kontorist i lönegraden Ex 9 och tio kontorsbiträden i lönegraden Ex 4. Därjämte är erforderligt, att å avdelningen anställas en expeditionsvakt i lönegraden Ex 5. Kostnaderna för nu angivna förstärkning av kontrollstyrelsens arbetskrafter belöpa sig, för helt år räknat, till omkring 72,000 kronor, oavsett avlöningsförhöjningar m. m. och rörligt tillägg. För anlitan- de av sakkunniga och för tillfällig personal beräknas ett belopp av 6,000 kronor för år vara erforderligt. Vid bifall till det av mig framlagda förslaget rörande avdelningens organisation torde riksdagens bemyndigande böra utverkas, att den i kontrollstyrelsens avlöningsstat för innevarande budgetår upptagna anslagsposten till grundavlöningar m. m. till övrig icke-ordinarie personal måtte få överskridas med — utöver vad som föreslagits i propositionerna nr 68 och 81 — i avrundat belopp ytterligare ($\frac{6}{12} \times 78,000 =$) 39,000 kronor; jag räknar härvid med att beskattningen skall kunna vinna tillämpning från och med den 1 januari 1940. De ökade kostnaderna för avlöningsförhöjningar m. m. och rörligt tillägg torde under innevarande budgetår kunna bestridas av härför anvisade förslagsvis beräknade anslagsposter. För reseersättningar beräknas ett årligt kostnadsbelopp av omkring 25,000 kronor samt för expenser omkring 12,000 kronor. För anskaffande av möbler, skriv- och räknemaskiner m. fl. inventarier erfordras ett engångsbelopp av omkring 12,000 kronor att utgå av expensmedel å kontrollstyrelsens omkostnadsstat för innevarande budgetår. Det torde få ankomma på kontrollstyrelsen att framdeles, då de ökade kostnaderna för reseersättningar och expenser för nu löpande budgetår kunna närmare beräknas, hos Kungl. Maj:t göra framställning om medgivande att överskrida de belopp, som i omkostnadsstaten för styrelsen äro upptagna för nämnda ändamål. Såsom lokalutrymme för avdelningen erfordras 7 à 8 rum, vilka, då lokaler i statens fastigheter icke finnas disponibla, böra förhyras med anlitan- de av medel från statens allmänna fastighetsfond.

Vad slutligen angår avkastningen av den nya beskattningen, så har den årliga omsättningen av industriso- cker, såsom av det förut anförda framgår, beräknats till minst 30,000 ton. En skatt av 50 öre för kilogram å denna kvantitet motsvarar minst 15 miljoner kronor för år. Med hänsyn till

de föreslagna undantagen från beskattningen torde avkastningen för helt år under i övrigt oförändrade förhållanden icke böra uppskattas till högre belopp än 12 miljoner kronor.

Emellertid torde för det avgiftsbelagda sockret böra räknas med en ej alldeles obetydlig konsumtionsminskning. För bedömande av denna föreliggande inga säkra hållpunkter, men den lär knappast komma att understiga men väl överstiga 10 procent. Inkomstbeloppet för ett helt år skulle med denna utgångspunkt få uppskattas till 10 à 11 miljoner kronor.

Sirapsförbrukningen synes normalt ligga vid ungefär 20,000 ton årligen. Huru mycket härav, som finner användning som industrisirap, är obekant. Räknas förslagsvis med ungefär en tredjedel eller 6,000 ton skulle sålunda en avgift av 40 öre för kilogram kunna inbringa högst 2.4 miljoner kronor. Även i detta fall torde emellertid en viss minskning av konsumtionen inträda. Med hänsyn härtill torde knappast böra räknas med större intäkt än 2 miljoner kronor.

Konsumtionen av glykos eller druvsocker m. m. har beräknats till cirka 5,400 ton år 1938. Förbrukningen har hittills årligen stigit, men i förevarande fall synes försiktigtvis en beräkning böra grundas på en årsomsättning av inhemsk och utländsk glykos av högst 5,000 ton och kanske något mindre. Med en accis, respektive tilläggstull av 25 öre för kilogram skulle sålunda beskattningen å glykos kunna antagas inbringa högst 1,250,000 kronor.

Sammanlagt skulle sålunda för ett helt år kunna påräknas en inkomst av upp till 14 miljoner kronor.»

Det föreliggande förslaget till beskattning av socker, som användes för yrkesmässig tillverkning av vissa varor till avsalu, är en nyhet för vårt lands vidkommande. Även om berättigade invändningar mot en beskattning av socker, som ingår i produkter av mera umbärlig natur, knappast kunna framställas ur principiell synpunkt, torde dock betydande praktiska svårigheter möta vid en sådan beskattnings genomförande. Sålunda har tidigare väckt förslag att införa skatt å choklad och andra sötvaror icke lett till något resultat. Svårigheterna att anordna en tillfredsställande kontroll, som icke ställde sig för kostsam för statsverket eller för betungande för tillverkarna, visade sig därvid vara betydande. Dessa svårigheter hava hänfört sig framförallt till den fabrikation, som icke bedrivs i industriell skala, närmast tillverkningen i hemmen och konditorierna. Antalet småtillverkare på nämnda område är ganska stort. Vid en utvidgning av området för sagda beskattning till den omfattning, som föreslås i propositionen, måste givetvis dessa svårigheter komma att framträda med större styrka än som skulle blivit fallet med avseende å allenast en skatt å choklad och andra sötvaror.

En ur kontrollsynpunkt lättare väg att nå det med propositionen åsyftade statsfinansiella resultatet skulle vara att i stället införa en skatt å allt socker, som förbrukas inom landet. På sätt framgår av propositionen skulle för ernående av det avsedda inkomstbeloppet en sådan skatt kunna be-

Utlåtandet.

gränsas till 4 à 5 öre för kilogram. Med hänsyn till sockrets betydelse såsom ett nödvändigt näringsmedel har departementschefen emellertid ansett beskattningen böra begränsas till att i princip omfatta allenast den industriella eller därmed likartade sockerförbrukningen, vilken åtminstone i viss utsträckning kan betecknas såsom mera umbärlig och i vissa fall såsom direkt lyxbetonad. Trots de betänkligheter, som kunna anföras mot det föreliggande förslaget, icke minst i fråga om möjligheten att genomföra en effektiv kontroll över det socker, som användes av de små företagen för tillverkning av varor till avsalu, finner sig utskottet i nuvarande läge likväl icke kunna tillstyrka det i motionen II: 64 framlagda förslaget om en allmän sockerskatt. Utskottet vill erinra om att genom den av årets urtima riksdag redan beslutade utvidgningen av den indirekta beskattningen skattebelastningen å nämnda inkomsttagare skärpts i icke ringa grad. Utskottet får därför tillstyrka förslaget om införande av en industrisockerskatt.

I de framställningar, som i anledning av propositionen kommit utskottet tillhanda från ett antal näringsorganisationer samt från olika företag, vilka komma att beröras av ifrågavarande skatt, hava farhågor uttalats för en betydande minskning av konsumtionen av de varor, som komma att beröras av sockerskatten. Till förhindrande av nämnda verkan har påyrkats sänkning av nämnda skatt. Då en relativt stor procent socker ingår i ett flertal av de varuslag, varom nu är fråga, samt dessa till följd av den föreslagna skatten otvivelaktigt komma att drabbas av en avsevärd fördyring synes sannolikt, att prispfördyringen kan komma att menligt påverka konsumtionen av dessa varor samt medföra minskning av den beräknade skatteinkomsten. Då tullsatserna för åtskilliga av ifrågavarande varuslag äro bundna genom handelsöverenskommelser, torde det för närvarande icke vara möjligt att genom höjning av tullarna öka skyddet för dessa varuslag. I följd härav komma de inhemska varorna att i konkurrensen med motsvarande utländska bliva sämre ställda än som hittills varit förhållandet. Det nu anförda finner utskottet böra mana till försiktighet vid fastställandet av skattesatsen. På grund av det anförda får utskottet föreslå, att skatten å industrisocker bestämmes till 40 öre för kilogram och skattesatsen för sirap till 32 öre för kilogram. Accisen för druv- och stärkelsesocker samt stärkelsesirap, som tillverkas inom riket, bör i överensstämmelse härmed bestämmas till 20 öre för kilogram.

Av upplysningar, som utskottet inhämtat, framgår, att man torde kunna räkna med större sockerförbrukning för industriellt ändamål än den i propositionen antagna. Under denna förutsättning och då det synes sannolikt, att en något lägre skattesats än den av departementschefen föreslagna bör i någon mån kunna begränsa den av skattens prispfördyrande verkningar föranledda konsumtionsminskningen, torde med den av utskottet föreslagna skattesatsen för socker samma totala skattebelopp komma att inflyta som det i propositionen beräknade.

I likhet med departementschefen finner utskottet beskattningen i princip

böra omfatta allt socker, som inom riket användes för yrkesmässig tillverkning av varor till avsalu, samt att undantag från denna huvudregel bör stadgas allenast för de fall, då synnerliga skäl därtill föreligga. Utskottet anser sig sålunda kunna förorda, att från skatteplikt undantages socker, som användes för tillverkning av läskedrycker, mesost och messmör. Där emot kan utskottet icke biträda förslaget om skattefrihet för kondenserad mjölk, enär, enligt vad utskottet inhämtat, största delen av tillverkningen av denna vara användes såsom sötningsmedel inom choklad- och konfektyrindustrien.

Vad angår förslaget om undantag från skatteplikt för socker, som användes för tillverkning av mos och sylt av svensk frukt och svenska bär, finner utskottet skäl icke föreligga att i beskattningshänseende behandla varor tillverkade av svensk eller utländsk frukt på olika sätt. Inom landet förekommer nämligen en rätt omfattande tillverkning av mos och sylt av utländsk frukt, vilken skulle komma att hårt drabbas av sockerskatten.

Då tveksamhet uppkommit angående innebörden av nyssnämnda undantagsbestämmelse får utskottet framhålla följande. Till fruktmos och sylt böra icke hänföras inlagda eller inkokta bär eller frukter (fruktkonserver); varför desamma sålunda böra drabbas av industrisockerskatt. Däremot torde i allmänhet till fruktmos kunna hänföras marmelad till hushållsbruk, exempelvis apelsinmarmelad, vilken sålunda bör bli skattefri. Fruktmos eller sylt, som tillverkas i choklad- och sötvarufabriker, bagerier och konditorier och andra dylika företag eller inköpes av sådana företag i och för framställning av konfityrer och andra sötsaker eller bakverk, bör icke inbegripas i den föreslagna undantagsbestämmelsen. Deklarations- och skatteplikten bör i båda fallen åvila ifrågavarande företag.

Till det i motionen II: 63 framställda yrkandet om undantagande av socker, som användes för konservering av fisk, anser sig utskottet icke kunna förorda bifall. Enligt vad för utskottet uppgivits torde den föreslagna sockerskatten icke komma att medföra någon mera betydande pridfördyring å tillverkningen av fiskkonserver. Däremot får utskottet tillstyrka bifall till det i samma motion väckta förslaget om undantag från skatt för socker, som användes vid saltning av sill och strömming. Detta undantag avser sådan enklare konservering eller inläggning (sockersaltning), som äger rum utan användning av kryddor eller andra tillsatser än salt och socker.

I propositionen föreslås att, så länge accis å inhemsk tillverkning av druv- och stärkelsesocker samt stärkelsesirap utgår, tullbeskattningen av desamma i motsvarande mån bör ökas, samt att Kungl. Maj:t bör erhålla bemyndigande att förordna härom. Utskottet har intet att erinra häremot.

På sätt utskottet inledningsvis anfört äro tullsatserna för åtskilliga av de varuslag, som komma att beröras av industrisockerskatten, bundna genom handelsöverenskommelser. I fråga om dessa varuslag torde för närvarande icke föreligga möjlighet att genom höjning av nämnda tullar öka skyddet för den inhemska industrien. Vad åter angår vissa andra varuslag, som komma att drabbas av nämnda skatt, äro tullarna obundna. Enligt vad för

utskottet uppgivits gälla detta om de i tulltaxan under stat. nr 293, 298 och 299: 1 omförmälda varuslagen. Till förhindrande av en stegrad import av dessa varor synes ökat tullskydd böra beredas dem under den tid, skatten gäller, genom höjning av gällande tilläggstullar med förslagsvis 40, 25 respektive 40 kronor för 100 kilogram. Utskottet finner lämpligt, att Kungl. Maj:t erhåller riksdagens bemyndigande att förordna härom. Utskottet förutsätter vidare, att Kungl. Maj:t kommer att ägna uppmärksamhet åt verkningarna av ifrågavarande beskattning jämväl beträffande andra än de av utskottet särskilt omförmälda varuslagen samt vidtagna de åtgärder, som därvid kunna befinnas vara erforderliga.

Vad angår organisationen av kontrollen över industrisockerbeskattningen och den förstärkning av arbetskrafterna i kontrollstyrelsen som för- anledes av skattens införande finner utskottet icke anledning till annan erinran mot de härutinnan i propositionen framlagda förslagen än att före- ståendaren för den avdelning inom kontrollstyrelsen, som skall handhava tillsynen över beskattningen, i stället för att såsom extra tjänsteman pla- ceras i en lönegrad 24 torde böra erhålla arvode, vilket synes böra bestä- mas till högst 9,000 kronor. Å arvodet synes dyrtidstillägg icke böra utgå.

På grund av de av utskottet föreslagna ändringarna i Kungl. Maj:ts för- slag till undantag från skatteplikt till industrisockerskatt torde tillsynen över skatten komma att medföra ökat arbete för kontrollstyrelsen. Med hänsyn härtill anser sig utskottet böra föreslå en ökning av den i proposi- tionen upptagna anslagsposten till 55,000 kronor.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

A) att riksdagen, med förklarande att Kungl. Maj:ts pro- position nr 89 icke kunnat av riksdagen oförändrad bifallas samt med avslag å motionen II: 64, måtte

1) antaga det vid propositionen fogade förslaget till för- ordning om industrisockerskatt med den ändring att 1 och 3 §§ samt 4 § första stycket erhålla följande lydelse:

1 §.

För socker och sirap, som inom riket användes för yrkes- mässig tillverkning av varor till avsalu, skall enligt vad ne- dan närmare stadgas erläggas skatt (*industrisockerskatt*).

Med tillverkning enligt denna förordning avses jämväl be- redning av varor till avsalu.

Från skatteplikt undantages socker och sirap, som an- vändes vid tillverkning av läskedrycker, mesost och messmör eller fruktmos och sylt eller vid saltning av sill och ström- ming. Skattefrihet åtnjutes dock icke för socker och sirap, ingående i fruktmos och sylt, som användes för tillverkning av sötsaker och konditorivaror.

3 §.

Industrisockerskatt utgår för socker med 40 öre och för sirap med 32 öre för varje kilogram av varans nettovikt.

4 §.

Tillverkare skall för varje månad upprätta och senast å femtonde söckendagen efter månadens utgång till kontrollstyrelsen avlämna en på tro och heder avgiven deklARATION angående den myckenhet skattepliktig vara, som under månaden använts i hans rörelse. I fråga om socker och sirap ingående i fruktmos eller sylt, som inköpts för tillverkning av sötsaker eller konditorivaror, åligger deklARATIONS- och skatteplikten tillverkaren av sistnämnda varor, och skall deklARATIONEN i dylikt fall avse den mängd socker eller sirap, som kan antagas ingå i under månaden inköpt fruktmos eller sylt.;

2) antaga det vid propositionen fogade förslaget till förordning om accis å druv- och stärkelsesocker samt stärkelsesirap med den ändring att 1 § erhåller följande lydelse:

1 §.

För druv- och stärkelsesocker samt stärkelsesirap, som inom riket tillverkas för försäljning, skall erläggas accis med 20 öre för varje kilogram av varans nettovikt.

Lika med tillverkning för försäljning anses i denna förordning framställning av accispliktig vara, som är avsedd att av tillverkaren användas för yrkesmässig tillverkning av varor till avsalu.;

3) bemyndiga Kungl. Maj:t att för tid, varunder accis å druv- och stärkelsesocker samt stärkelsesirap utgår, förordna om höjning av eljest utgående tull eller tilläggstull å nämnda varor med belopp, motsvarande accisen;

4) bemyndiga Kungl. Maj:t att för tid, varunder utgår skatt å socker och sirap, som användes vid tillverkning av de under stat. nr 293, 298 och 299: 1 i gällande tulltaxa angivna varuslag, förordna om införande av tilläggstull å varor under stat. nr 293 med förslagsvis 40 kronor för 100 kilogram samt om höjning av redan utgående tilläggstull å övriga av nämnda varuslag med förslagsvis respektive 25 och 40 kronor för 100 kilogram;

5) medgiva, att den i avlöningsstaten för kontrollstyrelsen under anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal upptagna delposten till grundavlöningar m. m. må

överskridas med — utöver vad riksdagen beslutat i anledning av Kungl. Maj:ts propositioner den 14 oktober 1939, nr 68, och den 10 november 1939, nr 81 — ytterligare 55,000 kronor;

B) att motionen II: 63, i den mån densamma icke kan anses besvarad genom vad utskottet ovan anfört och hemställt, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 16 december 1939.

På första särskilda utskottets vägnar:

ANDERS RÅSTOCK.

Närvarande: se under utlåtandet nr 78.

Reservation

av herr *Lundell*, som anfört:

»Mycket stora svårigheter och olägenheter synas oundvikliga vid uttagande av en särskild industrisockerskatt av den i propositionen föreslagna läggningen. Betydande förskjutningar av produktion och konsumtion mellan olika tillverkningsplatser och varor komma att bli en följd därav. En vidlyftig, dyrbar och irriterande men ändock otillfredsställande kontrollapparat blir en annan följd. Det är under föreliggande förhållanden otvivelaktigt lämpligare uttaga en allmän sockerskatt å inom landet tillverkat eller importerat socker och sirap i en höjd av 4 resp. 3.2 öre per kg. Belastningen å mindre inkomsttagare torde genom en sådan läggning av skatten sannolikt i genomsnitt bli lägre än efter Kungl. Maj:ts förslag, bl. a. på grund av mindre tilläggsbelastning genom handelsmarginaler.

Skatten torde lämpligen kunna uttagas genom Svenska Sockerfabriksaktiebolaget mot medgivande av motsvarande prishöjningar.

Jag får sålunda hemställa,

att riksdagen, med avslag å Kungl. Maj:ts proposition nr 89 och med bifall till motionen II: 64, måtte bemyndiga Kungl. Maj:t att från dag som av Kungl. Maj:t bestämmes uttaga skatt å inom landet till försäljning utlämnat socker och sirap med 4 öre per kg socker och 3.2 öre per kg sirap.»

Särskilda yttranden:

1) av herr *Anderson* i Norrköping, vilken, med instämmande av herrar *Andrén* och *Öman*, anförde:

• Jag har inom utskottet förordat en enhetlig sockerskatt i stället för den föreslagna industrisockerskatten. Skälet för denna ståndpunkt är, att en industrisockerskatt sådan som den föreslagna uppenbarligen måste medföra mycket betydande svårigheter i kontrollhänseende och betydande olägenheter för ett flertal företagare, framför allt för de mindre. Enligt min uppfattning bli kontrollsvårigheterna i många fall oöverkomliga, trots den stora och dyrbara apparat, som måste inrättas för skatteförordningens genomförande och kontrollen av dess efterlevnad. De undantag från skatteplikten, som föreslagits, komma att ytterligare öka svårigheterna och framkalla en olikformighet i behandlingen av olika företagare, som måste väcka missnöje.

Trots att goda skäl kunna anföras för en till vissa sötvaror begränsad sockerskatt ha svårigheterna att på ett rättvist och rationellt sätt genomföra en industrisockerbeskattning enligt propositionens förslag nödgat mig att intaga den ståndpunkten, att i nuvarande läge det avsedda skattebeloppet bort uttagas genom en allmän sockerskatt, vilken då kunnat begränsas till 4 eller högst 5 öre per kg. Även med denna skatt skulle sockerpriset i vårt land komma att ställa sig väsentligt lägre än i de allra flesta andra länder.

Då utskottets majoritet icke velat frångå propositionens förslag om en industrisockerskatt, har jag anslutit mig till yrkandet om en sänkning av skattesatsen för industrisocker från 50 till 40 öre per kg och motsvarande skattesänkningar för sirap och glykos.»;

2) av herr *Ohlin*, vilken, med instämmande av herr *Carlström*, anförde:

• Enligt min mening kommer kontrollen av industrisockerbeskattningen hos det stora antalet bagerier och konditorier — enligt 1931 års företagsräkning närmare 6,000 företag — att erbjuda alltför stora svårigheter och draga alltför stora kostnader, jämfört med vad denna beskattning kan väntas inbringa. Statens och de berörda företagens sammanlagda kostnad för kontrollapparaten torde uppgå till en väsentlig del av den summa på 3—4 milj. kr., som kan beräknas inflyta. Av denna anledning anser jag, att detta socker bort undantagas från den föreslagna beskattningen. Härför tala även de principiella betänkligheterna mot att fördyra en så viktig konsumtionsvara som brödet. Socker för tillverkning av karameller och konfityrer i bagerier och konditorier bör givetvis beskattas. Enligt vad utskottet inhämtat, utgöra företag med sådan tillverkning endast en mindre del av hela antalet bagerier och konditorier. Den av mig förordade anordningen skulle därför medföra en mycket betydande förenkling och begränsning av kontrollapparaten och motsvarande minskning av därmed direkt och indirekt

förenade kostnader och olägenheter, utan att leda till en ur statsfinansiell synpunkt väsentlig minskning av skatteinkomsten.»;

3) av herr *Mannerskantz*, som anförde:

»Förevarande förslag lider i fråga om den praktiska tillämpningen av så stora brister, att det enligt min mening redan av denna anledning icke bör av riksdagen antagas. En stor och dyrbar kontrollapparat måste tillskapas. Mycket besvär och arbete kommer att påläggas tusentals mindre företagare, vilka i allmänhet icke hava vana eller kontorspersonal för att rätt fullgöra deklaraionsplikten och den tillverkningsbokföring, som måste ligga till grund härför. Ett flertal undantag från lagens tillämpning måste göras, och därvid bli definitionerna ofta svåra att fastställa. Det förhållandet, att mos och sylt, som tillverkas för direkt förbrukning, undantages, medan det, som användes till konfityrtillverkning, blir beskattat, är ett exempel på att även en mycket omfattande kontroll troligen icke kommer att kunna förebygga besvärliga komplikationer.

Då även socker och sirap, som användes i vanliga bagerivaror, blir beskattat, bör man räkna med att även här ifrågavarande beskattning kommer att påverka livsmedelskostnadsindex.

Med bageri- och konditoriverksamheten undantagen skulle antalet av kontrollen omfattade företag minskas med många tusen och betydande fördelar alltså uppnås, men minska skatteinkomsterna med c:a 3 milj. kr. En därjämte utgående allmän sockerskatt på 1 à 2 öre skulle kunna vara tillfyllest för att ernå det äskade beloppet.

Med hänsyn till de olägenheter som framkommit under utskottsbehandlingen torde det lämpligaste varit att propositionens förslag nu icke förordats utan tillfälle givits Kungl. Maj:t att ytterligare överväga antingen införande av en enhetlig sockerskatt, en kombination i enlighet med vad ovan angivits eller en tillämpning av nu framlagda huvudprincip men med övervägande av en annan form för undantag som bortelimineras de största därmed förknippade olägenheter.

Jag anser därför att propositionen nu bort avslås, men i skrivelse till Kungl. Maj:t bort hemställas om att snarast möjligt under 1940 års lagtima riksdag nytt förslag måtte framläggas av Kungl. Maj:t.»